

HỌC ĐIỀU HAY
LÀM VIỆC TỐT MỖI NGÀY

Quyển 6

CHA MẸ LÀ TẤM GƯƠNG

NHÀ XUẤT BẢN
VĂN HÓA DÂN TỘC

HỌC ĐIỀU HAY LÀM VIỆC TỐT MỖI NGÀY

Quyển 6

CHA MẸ LÀ TẤM GƯƠNG

Truyện: Thu Hằng
Minh họa: Phạm Tuấn

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC

*Con trẻ là sự tiếp nối của cha mẹ.
Cha mẹ cần có lời nói hay và hành động tốt
để làm gương và giáo dục con trẻ.*

Mặt trời vừa xuống núi, tiếng khèn của Lý A Lý đã trầm bổng như lời thủ thi đắm say của đại ngàn theo gió mơn man trên các sườn đồi, rồi đậu lại bên khung cửa nhà Thào Thị Mão. Mão là em con cô của A Lý. Vừa tròn mười sáu, Mão có nước da trắng như hoa mận nở trên đồi, mái tóc dài óng ả như suối nước, đôi mắt đen láy đẹp dịu dàng. Gọn gàng, nở nang, rắn rỏi mà mềm mại, Thào Thị Mão khiến trái tim bao chàng trai mới lớn xốn xang.

Là anh em họ, A Lý và Mão thường xuyên gặp nhau, nhưng chỉ đến khi chạm mặt Mão trong phiên chợ huyện, trái tim của A Lý mới trở nên xốn xang với những nhịp đập khác thường. Phiên chợ hôm ấy, rất nhiều chàng trai vây quanh Mão nhưng cô chỉ để ý đến người anh họ thổi khèn hay nhất vùng. Đêm ấy, dưới tán lá rừng ở một khe núi, A Lý đã gửi nỗi lòng mình qua tiếng khèn tha thiết khiến ánh trăng cũng phải nghiêng xuống để nghe.

- A Lý có muốn em làm con chim đậu trong vườn nhà anh không? - Mão dè dặt hỏi.

A Lý buông khèn, nhìn đắm đuối vào cặp mắt đẹp thăm thẳm của Mão.

- Muốn chứ! Mão xinh đẹp thế ai chẳng mê. Nếu Mão làm con chim đậu trong vườn nhà tôi thì tôi vui lắm!

Trở về từ phiên chợ, A Lý như biến thành một người khác. Lúc buồn, lúc vui, chốc chốc lại mỉm cười một mình. Cứ chiều đến A Lý lại mang cây khèn ra thổi. Tiếng khèn da diết nói lời người đang yêu.

Ông Lý A Dơ nhận ra sự khác thường của con trai. Ông nạt thuốc vào chiếc điều, nói với vợ:

- Bà à, thằng A Lý yêu rồi.

Mẹ A Lý đang làm bánh ngô bên bếp, ngừng tay, nhìn chồng:

- Sao ông biết?

Bố A Lý cười tủm tỉm:

- Biết chứ! Nó giống tôi ngày trẻ mà. Tôi bị Trái bắt mất hồn, cứ ngơ ngơ như người bị ma làm vậy. Vui đấy, lại buồn ngay, ruột gan thì cứ như bị cây rùng cào vì nhớ.

Mẹ A Lý thẹn thùng khi chồng nhắc lại chuyện ngày xưa.

- Mà không biết thằng A Lý mê con gái nhà nào nhỉ?
Cầu mong...

Bố A Lý hỏi giật giọng:

- Cầu mong cái gì?

Vợ ông nhìn về phía góc nhà với ánh mắt buồn thăm thẳm. Ánh sáng bập bùng của bếp lửa soi rõ hai đứa trẻ đang ngồi ăn bánh ngô.

Đứa lớn lên tám, đứa bé lên bốn, cả hai đều ngây ngây, dại dại. Đôi chân đứa lớn bị teo lại như một cành củi khô.

Ông A Dơ nhìn hai đứa trẻ. Ông thở dài, nhắc điều rít một hơi dài. Ông hiểu ý vợ nói, trong lòng cũng thấy hoang mang. Thằng con lớn của ông là A Sùng, lấy vợ năm mười bảy tuổi. Vợ của A Sùng là con của em gái vợ ông. Người Mông Xanh trước kia cứ yêu là cưới. Sống biệt lập ở nơi thâm u, cùng cốc, bốn bề là rừng, đi lại khó khăn, làm gì có cơ hội để gặp gỡ những người khác họ. Bao đời là thế, chẳng ai nghĩ đến mối nguy hiểm luôn rình rập đằng sau mỗi cánh cửa. Khi bị bệnh, bị tật nguyên, rồi chết trẻ, mọi người chỉ nghĩ do ma làm, ma bắt. Nhiều nhà mời thầy cúng làm lễ tốn kém biết bao gà, lợn vậy mà con ma vẫn không tha con cháu họ. Một trăm đứa trẻ sinh ra thì có đến ba mươi đứa phát triển không bình thường, đứa nào cũng còi cọc...

Cách đây hơn hai mươi năm, có một ngày có đoàn cán bộ y tế về bản. Đến nhà nào cũng gặp cảnh người bị “ma làm”, phát triển không bình thường, một bác sĩ trong đoàn nói với trưởng bản:

- Chẳng có con ma nào đâu. Nguyên nhân là do hôn nhân cận huyết thống đẩy thôi! Nếu cứ kết hôn với người họ hàng gần gũi, sẽ còn nhiều đứa trẻ ra đời phải mang dị tật.

Trưởng bản hoài nghi:

- Chứ không phải do con ma làm à?
- Không phải!

- Nhưng vì sao những người cùng dòng họ lấy nhau lại đẻ ra những đứa trẻ như vậy? - Trông bản chỉ tay vào những đứa trẻ phát triển không bình thường đang lê la trên đất, thắc mắc.

Bác sĩ giải thích:

- Mọi đặc điểm trên cơ thể con người đều được quy định bởi gien, kể cả trường hợp bệnh lý. Cơ thể mỗi người có khoảng năm, sáu trăm nghìn gien, trong số đó có những gien gây bệnh nhưng chưa có điều kiện bộc lộ gây tác hại, người ta gọi là gien lặn bệnh lý. Những người có quan hệ họ hàng gần gũi mà lấy nhau chính là điều kiện thuận lợi cho những gien lặn bệnh lý tương đồng gặp gỡ nhau, sinh ra những đứa con bệnh tật hoặc dị dạng.

Lúc đó ông A Dơ cũng có mặt ở đó. Nghe bác sĩ nói, A Dơ lơ mờ hiểu ra nguyên nhân khiến trong bản ngày càng có nhiều người ngây ngây, dại dại mang theo đủ thứ bệnh như vậy nên, bạch tạng.

Đoàn cán bộ y tế đi rồi, trưởng bản cấm mọi người không được kết hôn với người cùng họ, nhưng những đứa trẻ mắc bệnh “ma làm” vẫn tiếp tục ra đời. Hai đứa cháu của ông A Dơ cũng không thoát khỏi cảnh bị “trời dày”. Nhìn đôi chân của đứa cháu lớn ngày càng teo đi chỉ còn lại hai khúc xương, ông xót lắm. Con dâu ông buồn chán sinh bệnh rồi qua đời. A Sùng bỏ ra huyện làm thuê. Ông nghĩ mãi vẫn chưa hiểu vì sao con dâu ông không phải người họ Lý mà hai đứa con của A Sùng lại phải mang bệnh như thế.

Ông mang thắc mắc của mình hỏi cán bộ y tế xã mới được cử về bản, thì được giải thích:

- Trưởng bản chỉ cấm người cùng họ lấy nhau, chứ đâu có cấm người có quan hệ họ hàng kết hôn. Vợ A Sùng không phải người họ Lý nhưng mẹ nó và mẹ A Sùng là chị em ruột. Nó không mang họ Lý nhưng trong người nó có máu huyết của dòng họ bên mẹ của A Sùng.

Ông A Dơ vội đến nhà trưởng bản nói những điều mình vừa biết. Trưởng bản bảo:

- Hôm trước, cán bộ huyện về tuyên truyền, tôi cũng mới biết. Tuyên truyền rồi, mọi người nghe nhưng có lẽ vẫn chưa hiểu hết tác hại của chuyện

họ hàng gần gũi kết hôn với nhau. Nhà chú còn thằng A Lý đấy, phải nói cho nó biết con đường tôi mà tránh.

* * *

Có tiếng động ngoài cửa. A Lý bước vào nhà:

- Bánh ngô thơm quá!

A Lý sà xuống bên bếp lửa, đưa tay nhón một miếng bánh ngô.

- A Lý này, lại đây bố hỏi. - Ông A Dơ vẫy tay.

A Lý đến bên ông A Dơ, ngồi xuống, nhìn bố, vẻ lo lắng:

- Có chuyện gì mà giọng bố khác thế?

- Yêu rồi phải không? Con cái nhà nào thế? - Ông A Dơ vừa hỏi vừa đưa ống điều lên miệng rít một hơi.

- Người quen thôi mà.

Bỗng giọng ông A Dơ có phần gay gắt:

- Đứa nào vậy?

- Cũng chưa có gì đâu! Mà sao bố gay gắt thế?

Ông A Dơ dịu giọng:

- Bố muốn biết để còn nói chuyện với nhà người ta.

A Lý nhìn bố, giọng ngập ngừng:

- Là... cái Mão con cô Son.

- Cái gì?

Ông A Dơ gầm lên, đôi mắt ông vẫn đỏ. Vợ ông ngồi chết lặng. A Lý ngơ ngác, không hiểu. Một lúc lâu, lấy lại bình tĩnh, ông A Dơ ngồi xích lại bên A Lý:

- Không được đâu con ơi! Cái Mão với mày là họ hàng gần gũi. Con lấy nó sẽ lại giống như anh trai, chị dâu thôi. Rồi những đứa con sinh ra sẽ lại như hai đứa cháu của mày. Dòng họ của mình rồi sẽ lụi dần, sẽ đứt khỏi gốc rễ thôi.

Nghe bố nói, A Lý lý sự:

- Nhưng cái Mão có phải họ Lý đâu?

- Cái đầu sao tối thế! Cái Mão không mang họ Lý nhưng mẹ nó là em gái bố.

Nếu hai đứa lấy nhau thì những đứa con sinh ra sẽ câm, lại mang dị tật mắt thôi. Con có muốn như thế không?

- Ai nói với bố thế?

- Bố biết chuyện này từ lúc bằng tuổi mày

Vì thế bố mới không lấy con gái trong họ. Mẹ mày là cô gái ở bản khác bố gặp trong lần đi chợ huyện cùng với ông. Nếu bố cũng như đám trai bản ngày ấy cứ quanh quẩn lấy người trong họ thì liệu mày và thằng Sùng có được lành lặn như thế này không?

A Lý cãi:

- Đây người lấy người cùng họ mà con cái họ có sao đâu! Như nhà Thào, Lý, Vương đấy thôi!

Ông A Dơ đau khổ nói:

- Bố nghe cán bộ y tế nói, nếu thế hệ con cái không bị thì thế hệ cháu chắc rồi cũng bị thôi. Không thoát được đâu con ơi!

Mẹ A Lý đến bên con:

- Bố nói đúng đấy. Nếu cứ nhất quyết lấy cái Mão hay bất cứ ai khác gần gũi trong họ thì con sẽ phải gánh chịu hậu quả như A Sùng thôi. Nếu con thương bố mẹ, nghĩ cho tương lai của mình thì đừng u mê nữa.

A Lý bỏ chạy ra khỏi nhà. Ông A Dơ và vợ ngồi bất động bên bếp lửa. Tối hôm đó, từ xa vọng lại tiếng khèn buồn đứt ruột của A Lý.

Sáng hôm sau, A Lý đưa cho bố quả pa pao hẹn ước của Mão và nói:

- Con muốn ra huyện làm cùng A Sùng một thời gian. Bố gửi trả cho Mão quả pa pao. Bố nói với Mão, hãy tìm một chàng trai tốt ở bản khác.

Ông A Dơ cầm quả pa pao, nước mắt cứ ứa ra.

- Để bố đưa mày tới chỗ thằng Sùng.

- Không cần đâu!

A Lý xách túi quần áo bước nhanh ra khỏi nhà.

Sau khi A Lý ra huyện làm cùng anh trai, ông A Dơ đến nhà em gái. Ông nói chuyện rất lâu với em gái trước khi gặp Mão. Ông đưa cho Mão quả pa pao. Mão khóc nức nở. Ông đặt tay lên vai đứa cháu gái:

- Mày là cháu bác, cũng như con vậy. Làm sao bác không nghĩ đến hạnh phúc của cháu cơ chứ. Kết hôn với những người trong họ hàng gần gũi sẽ giết chết tương lai của cháu. Cháu xinh đẹp thế, biết bao con trai bản trong bản ngoài muốn cưới làm vợ. A Lý đi rồi. Nó ra huyện làm với thằng Sùng.

Mão chạy tới bên mẹ, gục đầu vào vai mẹ. Một lúc sau, có vẻ như Mão đã hiểu được sự lo lắng của bác, của mẹ và cả A Lý dành cho mình nên cô không còn nức nở.

Ba năm sau, A Lý trở về nhà cùng một cô gái người Mông Hoa. Cô gái tên Ly làm cán bộ đoàn ở huyện, mê tiếng khèn của A Lý nên đã lặn lội về ra mắt vợ chồng ông A Dơ.

Mùa xuân kề cận bên những ngọn đồi. Những cây đào, cây mận tí tách bật lên hàng triệu triệu nụ hoa. Trong nhà ông A Dơ, mọi người quây quần bên nhau.

Ông A Dơ vui vẻ khoe với A Lý:

- Mão lấy chồng bản bên. Mới sinh con trai. Nghe nói khỏe lắm.

Ông quay ra nói với Ly:

- Mãi là con của em gái ta.

- Dạ, cháu đã nghe A Lý kể. - Ly vừa nói vừa nhìn A Lý với ánh mắt chan chứa tình yêu.

- Thế à? - Ông A Dơ ngạc nhiên.

- Con làm theo tấm gương của bố mẹ đây.

Nghe A Lý nói, cả nhà cười vang.

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC
19 Nguyễn Bình Khiêm, Quận Hai Bà Trưng, Tp. Hà Nội
ĐT: (84-24) 38263070 - 39434239; Fax: (84-24) 39449839
Email: nxbvhdtd@yahoo.com.vn; nxbvvanhoadantoc@yahoo.com.vn
Trung tâm xuất bản Văn hóa, Thông tin và Âm nhạc
Số 61 Lý Thái Tổ, Quận Hoàn Kiếm, Tp. Hà Nội
ĐT: (84-24) 38256286 - 39341782
Chi nhánh: Số 7 Nguyễn Thị Minh Khai - Q1 - Tp. Hồ Chí Minh
ĐT: (84-28) 38222895

HỌC ĐIỀU HAY LÀM VIỆC TỐT MỖI NGÀY

Quyển 6

CHA MẸ LÀ TẤM GƯƠNG

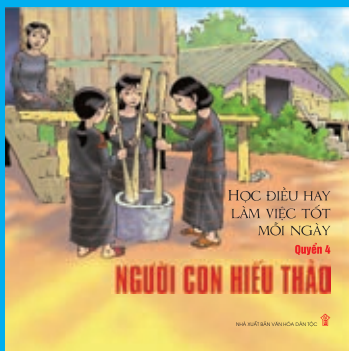
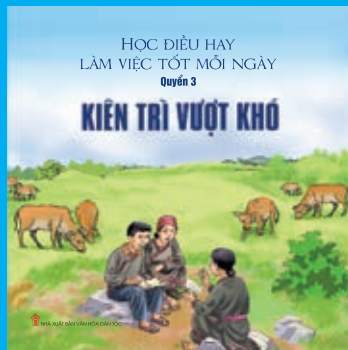
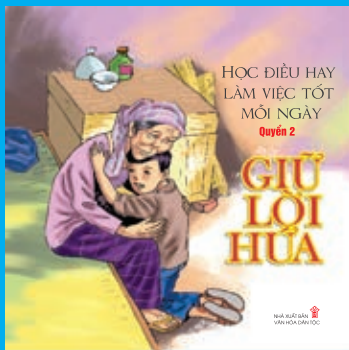
Chịu trách nhiệm xuất bản
PHÙNG HUY CƯỜNG

Biên tập : TRẦN PHƯỢNG TRINH
HOÀNG THỊ THU
Thiết kế bìa : PHẠM TUẤN
Trình bày : MINH CHI
Sửa bản in : THU TRINH

Xác nhận ĐKXB số: 1237-2024/CXBIPH/24-670/VHDT
Quyết định XB số: 42-24/QĐ-XBVHDT
Mã số sách quốc tế ISBN: 978-604-70-3967-8
Nộp lưu chiều quý II năm 2024

HỌC ĐIỀU HAY LÀM VIỆC TỐT MỖI NGÀY
ĐỂ GIÚP BẢN THÂN VÀ CỘNG ĐỒNG
CÓ CUỘC SỐNG HẠNH PHÚC HƠN, TỐT ĐẸP HƠN

Các bạn tìm đọc

ISBN: 978-604-70-3967-8

9 786047 103967 8

Sách không bán